

SĂ DEZLEGĂM TAINELE TEXTELOR LITERARE

Clasa a III-a

I. DE CE NE PLACE LA ȘCOALĂ?

<i>Prima zi de școală, după Cezar Petrescu</i>	5
<i>La școală, dar nu rămânem acolo, după Marin Sorescu</i>	9
<i>În clasă, după Andrew Clements</i>	12
Recapitulare/Evaluare	16

II. CE ȘTIM DESPRE CĂRȚI

<i>Matilda, după Roald Dahl</i>	19
<i>În bibliotecă (fragment), de Ana Blandiana</i>	23
<i>Povestea unei cărți</i>	26
Recapitulare	31

III. DE UNDE VINE TOAMNA?

<i>Casa păpușii, după Titel Constantinescu</i>	33
<i>Balada unui greier mic, de George Topîrceanu</i>	38
Recapitulare	41

IV. CÂND MERGEM LA COLINDAT?

<i>Când Moș Crăciun a căzut din cer, după Cornelia Funke</i>	44
<i>În Ajunul Anului Nou, după Fănuș Neagu</i>	48
<i>Colinde, colinde, de Mihai Eminescu</i>	51
Recapitulare	53

V. CUM ARATĂ IARNA?

<i>Săniuța, după Claudia Groza</i>	57
<i>Omul de zăpadă, după Hans Christian Andersen</i>	61
Recapitulare	65
Recapitulare semestrială (1)	69

VI. SPRE CE TĂRÂMURI NE AVENTURĂM?

<i>Jim Năsturel și Lukas, mecanicul de locomotivă, după Michael Ende</i>	73
<i>George și cheia secretă a Universului, după Lucy și Stephen Hawking</i>	77
<i>Emil și trenul spre Berlin, după Erich Kästner</i>	83
Recapitulare	88

VII. CARE E ALAIUL PRIMĂVERII?

<i>Legenda ghiocelului, după o poveste populară</i>	92
<i>De unde a apărut prima sămânță?, de dr. Karen James</i>	97
Recapitulare	101

VIII. DE CE AȘ VREA SĂ RĂMÂN COPIL?

<i>Hoțul</i> , după Tudor Arghezi	104
<i>La Medeleni</i> , după Ionel Teodoreanu	110
Recapitulare	114

IX. CUM GÂNDESC? CE SIMT? CUM MĂ COMPORT?

<i>Dărnicie</i> , după Mircea Sântimbreanu	117
<i>Fetița care l-a luat pe Nu în brațe</i> , după Octav Pancu-Iași	123
Recapitulare	128

X. CE PRIETENI NECUVÂNTĂTORI AM?

<i>Tomii</i> , după Adrian Oprescu	131
<i>Povestea melcului fără casă</i> , după Adina Popescu	134
Recapitulare	138

XI. CINE VINE ODATĂ CU VARA?

<i>Pădurea fermecată</i> , după Enid Blyton	141
<i>Cum creează scriitorii personajele din cărți</i> , după Jacqueline Wilson	145
<i>Vară</i> , de Otilia Cazimir	148

Recapitulare finală (1)	152
Recapitulare finală (2)	155
Recapitulare finală (3)	157

Prima zi de școală

după Cezar Petrescu

• Înțelegerea textului •

1

Încercuiește răspunsurile corecte.

● Autorul textului este:

● George Coșbuc;

● Ion Creangă;

● Cezar Petrescu.

● Timpul acțiunii:

● ultima zi de școală;

● o zi oarecare;

● prima zi de școală.

● Locul întâmplării:

● oraș;

● cartier;

● comună.

● Personajele întâmplării sunt:

● învățătorul;

● directorul;

● Culiță;

● elevii.

● Elevii erau:

● atenți;

● curioși;

● neastâmpărați;

● timizi.

● Învățătorul era:

● bătrân;

● tânăr;

● de vârstă mijlocie.

2

Completează enunțurile, apoi adaugă argumentele potrivite extrase din lecție.

Model: Clopoțelul a sunat, *deoarece* este prima zi de școală.

Învățătorul era _____, *fiindcă* era _____.

În clasă se afla un număr de _____ de elevi, *pentru că* _____.

Copiii îl așteptau _____ pe învățător, *deoarece* _____.

Culiță privea _____, *întrucât* era _____.

Sala de clasă era _____ și _____, *fiindcă* _____.

3

Unește corespunzător, apoi scrie numele complet al elevului.

• nume

• Gh.

• prenume

• Colțun

• inițiala tatălui

• Nicolae

4

Scrie numele tău complet.

5 Barează explicația incorectă.

► cuprinde cu ochii

► sfios

► fire

► a pătrunde firea

► înfățișare

► răsunet

► a scoate la lumină

► cu fidelitate

● observă

● timid

● fel de a vorbi

● a înțelege

● aspect

● ecou

● a dezvălui

● cu exactitate

● ~~privește de sus~~

● rușinos

● caracter

● a nota

● chip

● impresie

● a instrui

● cu prietenie

● vede

● neîncrezător

● temperament

● a cunoaște

● fel de a se îmbrăca

● contribuție

● a elimina

● întocmai

6 Alege răspunsurile potrivite, apoi argumentează.

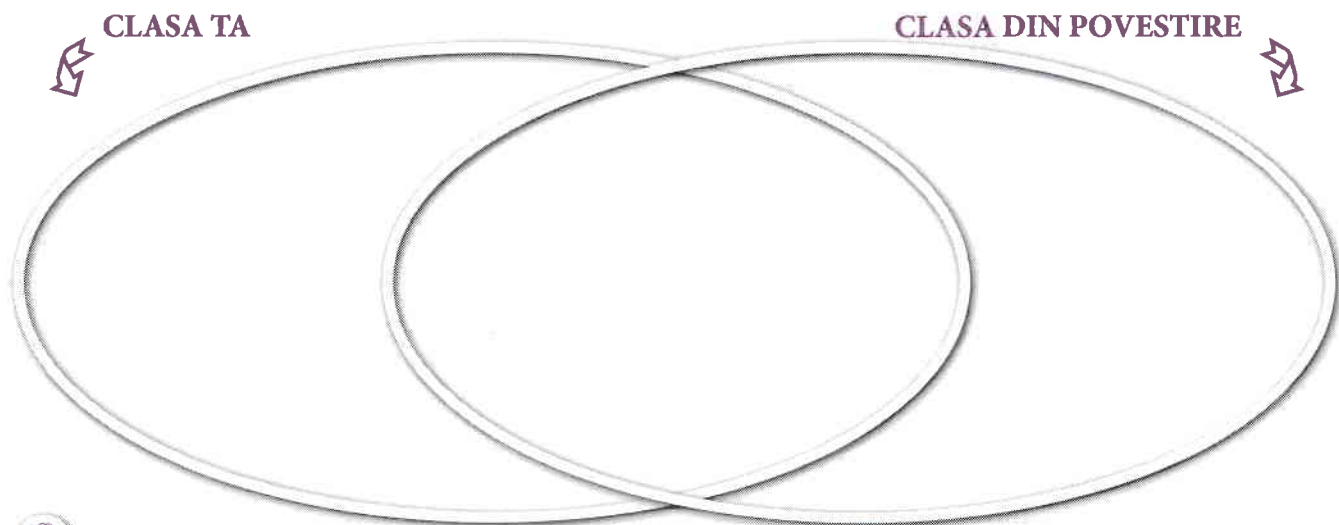
☆ În clasă erau înghesuiți mulți elevi, deoarece:

- erau copiii din toate clasele primare;
- exista un singur învățător pentru toate clasele;
- doar în prima zi de școală se adunau toate clasele într-o singură sală;
- școala din sat avea doar o sală în care se puteau desfășura activități.

☆ Se vedea că învățătorului îi plăceau mult copiii, deoarece:

- le vorbea cu blândete;
- îi privea cu înțelegere;
- se purta frumos cu ei;
- încerca să-i cunoască pe toți și să-i poată învăța multe lucruri.

7 Completează diagrama cu asemănările și deosebirile dintre clasa ta și clasa din povestire, în prima zi de școală.

8 Spune-ți părerea!

- Ce aveau de câștigat copiii urmând învățăturile domnului Nicolae Apostol?
- Ce îți poate dărui ție învățătura?

9 Fă portretul învățătorului Nicolae Apostol, completând enunțurile.

Nicolae Apostol este un _____ învățător. El intră _____ în clasă. Dânsul iubește _____. Aceștia îl așteaptă în clasă _____. Copiii stau _____ în băncile vechi de lemn. Tânărul dascăl le vorbește cu _____ și se poartă _____ cu copiii. Îi învață și îi încurajează să se _____.

10 Fii creativ! Realizează și tu, în 6-8 propoziții, portretul învățătoarei tale/învățătorului tău.

11 Prezintă-l mamei tale pe noul tău coleg de clasă, care ți-a devenit și coleg de bancă.

Comunicare

– Mamă, vreau să ți-l prezint pe Victor. Este noul nostru coleg de clasă.

Și vom sta în aceeași bancă.

– Mă bucur să te cunosc. De unde te-ai mutat?

–

– Ai mulți prieteni acolo?

–

– Unde locuiești acum?

– Mamă, chiar în blocul alăturat,

Joc de rol

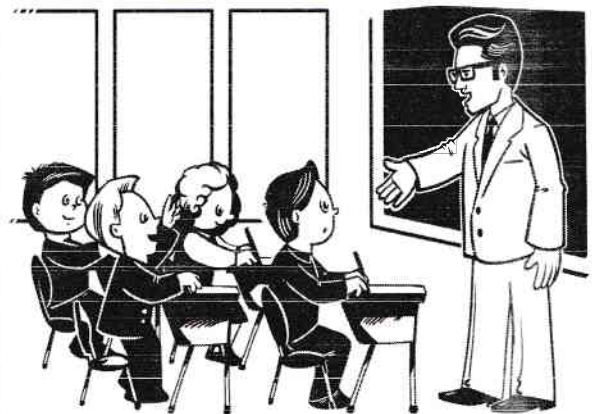

• Elemente de limba română, vocabular și exprimare corectă •

1 Realizează corespondența dintre cuvintele cu același înțeles.

- încăpere ○
- progres ○
- scundă ○
- încrămășat ○
- rușinos ○
- șoptit ○
- glas ○
- a dojeni ○
- a rosti ○
- cinste ○

- joasă, puțin înaltă
- a certa, a mustra
- sfios, timid
- voce, grai
- sală, odaie
- înlemnit, neclintit
- a spune, a zice
- evoluție, dezvoltare
- onoare, prețuire
- murmurat, încet

2 Scrie cuvintele cu sens opus celor date.

- * tânăr ≠ _____
- * scund ≠ _____
- * timid ≠ _____
- * a răspunde ≠ _____
- * progres ≠ _____
- * sever ≠ _____
- * șoptit ≠ _____
- * întunecoasă ≠ _____
- * a se apropia ≠ _____
- * a deosebi ≠ _____

3

3 Completează folosind cuvinte din text.

* _____ învățător.

* băncile _____

* încăpere _____

și _____

* suflete _____

* băiat _____

* ochi _____

* liniște _____

4

4 Formulează enunțuri folosind sensurile diferite ale cuvintelor: „zi“, „ochi“, „nouă“, „dar“.

5

5 Alcătuieste familia cuvântului „a învăța“.

6

6 Scrie ghilimelele acolo unde se impune.

a) Atenție la scrierea cuvintelor fință și așază!

b) Nu e deloc ușor să scrii cărți pentru copii, afirma autorul Roald Dahl.

c) Elevilor clasei a treia li s-a recomandat să citească

Momente și schițe de Ion Luca Caragiale și *Când stăpânul nu-i acasă* de Emil Gârleanu.

d) Stă, se gândește și pe dată-i vine-n minte: O să mă duc degrabă la măicuța. Ea nu-i așa de rea ca tata. Și o să-i cer un galben. (*Banul muncit*, Alexandru Mitru)

7

7 Completează cu forma potrivită: într-o, într-un, dintr-o, dintr-un, printr-o, printr-un.

_____ zi, buburuza a pornit la drum cu albina. _____ coșuleț aveau câteva mere. _____ nor au început să cadă câteva picături de ploaie. S-au adăpostit _____ scorbură de copac. Deodată, _____ poiană au auzit un țipăt. _____ minune a ieșit soarele. _____ târziu s-au îndreptat către poiană. Trecând _____ desiș adânc, s-au rătăcit.

• Înțelegerea textului •

1 Încercuiește răspunsurile potrivite:

• *Textul este:*

- a) nonliterar;
- b) literar;
- c) în proză.

• *Scriitorul se adresează:*

- a) părinților;
- b) copiilor de grădiniță;
- c) elevilor de clasa I;
- d) elevilor mai mari.

• *Acesta prezintă:*

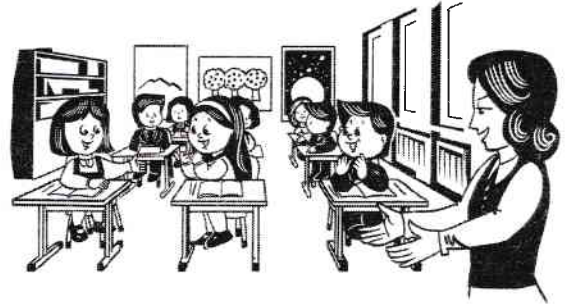
- a) o vizită reală la școală;
- b) o călătorie imaginară;
- c) o povestire;
- d) o descriere.

• *Atmosfera este:*

- a) veselă;
- b) tensionată;
- c) tristă;
- d) liniștită.

2 Pune în ordine momentele textului.

- ★ Imaginea școlii.
- ★ Pregătirea pentru începerea școlii.
- ★ Descrierea școlii ca loc de învățatură.

3 Scrie cuvintele din text care au legătură cu școala.

4 Spune-ți părerea! Alege explicațiile potrivite și motivează.

■ „să vă continuați viața la cinema“ sugerează:

- să vă duceți des la cinema;
- să continuați să vă uitați la desene animate;
- să visați la personajele îndrăgite.

■ „ați primit nota zece la mare și ați ajuns cu lecția dincolo de ninsoare“ exprimă ideea:

- copiilor le place să învețe jucându-se, e ușor și plăcut, iar rezultatele sunt foarte bune;
- învățarea unei lecții la școală durează mai mult și cere efort;
- copiii doresc să se joace cât mai mult.

■ „ușile școlii seamănă cu niște cărți. Trebuie să le deschizi și să le închizi tu singur pe toate“ sugerează:

- elevul învață, începe și termină fiecare materie (manual);
- elevul e ajutat să se descurce singur;
- el trece de la o clasă la alta, deschizând și închizând singur ușa fiecărei clase.

Transcrie un enunț care ti-a plăcut.

6 Completează cu alți termeni potriviți, apoi explică.

a) *S-a dat drumul* la robinet *la piscină*

În recreație vi *s-a dat drumul* la mișcare,,

Alege sensul: *a se deschide, a se permite.*

b) Ora este pentru învățat, iar recreația pentru *uitat:* *relaxat*

c) Știți pe dinafară *o poezie*, *un*

Știți pe dinafară școală după școală, adică voi învățați bine clădirea,,

7 Spune ce crezi! Are dreptate scriitorul?

„Asta puteți s-o observați singuri, uitându-vă [...] chiar în cărți.
Cărțile or să fie tot mai mari, iar pozele tot mai mici.“

Eu cred că noi creștem și învățăm, iar cărțile vor fi

8 Citește dialogul mai întâi singur, apoi pe roluri, cu un coleg.

Comunicare

Cristi iese în recreație cu George. El îl trage deoparte și-i spune:

– *Ai auzit? Gelu s-a gândit să-și facă echipă de fotbal!*

– *De ce? Întrebă George nedumerit. Avem una.*

– *El și Cosmin s-au certat. Nu mai vrea să fie în echipa lui Cosmin.*

– *Și se vede numai căpitan?*

– *Da. Vrea să fie căpitanul noii echipe sau Cosmin să renunțe la banderola echipei noastre.*

– *Mai bine am alege din nou căpitanul, zise George.*

– *E o soluție! Hai să mergem că s-a sunat!*

Joe de rol

• Elemente de limba română, vocabular și exprimare corectă •

1 Formează propoziții despre recreație, alcătuite:

a) dintr-un cuvânt: Sună!

b) din două cuvinte: _____

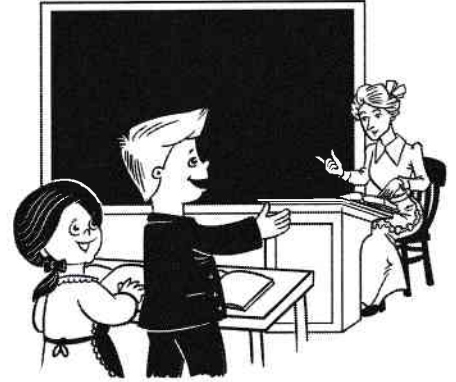
c) din trei cuvinte: _____

după Andrew Clements

• Înțelegerea textului • Comunicare •

1 Pronunțăm corect numele autorului și ale personajelor.

- Clements [Clemănts]
- Granger [Grengeăr]
- Allen [Aelăn]
- Nicholas [Nicolăs]

2 Încercuiește răspunsurile corecte.

⊗ *Fragmentul este un text:* a) nonliterar; b) literar.

⊗ *Acesta reprezintă:*

- a) o narațiune; b) o descriere; c) un dialog; d) o scenetă.

⊗ *Textul este o narațiune fiindcă:*

- a) prezintă întâmplări; c) la care participă personaje;
b) care se desfășoară într-o anumită ordine; d) are o învățătură.

⊗ *Personajele sunt:*

- a) doamna Granger; b) Nicholas și Allen; c) elevii; d) Nicholas Allen.

3 Completează și motivează:

◆ Locul unde se petrece întâmplarea este _____.

◆ Timpul când începe acțiunea este luna _____, în _____
ce zi?

◆ Era o superbă zi de: _____ : _____
3 argumente

◆ Prima zi de _____ a fost de _____ : _____
2 argumente

◆ Ora doamnei Granger este diferită: _____
4 argumente

4 Spune-ți părerea! De ce doamna Granger „nu știa de glumă“?

- ★ nu știa să spună glume;
- ★ nu îi plăcea să glumească;
- ★ era exigentă;
- ★ era foarte serioasă.

5 Completează cu explicațiile potrivite:

☛ Nick lansa întrebări la ore ca să _____.

☛ El îi adresa iute o întrebare doamnei Granger sperând că aceasta _____.

☛ Fiindcă doamna Granger cunoștea reputația lui Nick, i-a cerut _____, apoi _____.

☛ Auzind întrebarea, mai mulți colegi au zâmbit, pentru că _____.

☛ Nick a considerat încercarea sa ca pe un eșec total, pentru că _____.

☛ Nick era „în lumina reflectoarelor”, deoarece _____.

6 Atelier ♦ Întregește portretul profesoarei Granger.

Portretul doamnei Granger

Doamna Granger era profesoara de _____. Era exigentă și „nu știa de glumă”. Zâmbea _____, iar privirea ei _____ și ochii _____ scrutau totul cu inteligență și hotărâre. Ora de engleză a fost diferită: _____. Nicholas a încercat să-i abată atenția de la _____, adresându-i o întrebare.

Doamna Granger și-a păstrat calmul și, consultând elevii, i-a cerut lui Nick să _____. Înțelegând stratagema elevului, ea a zâmbit anunțându-le _____.

Serioasă și corectă în profesie, doamna Granger a apreciat strădania lui Nick, chipul ei radios, „felul cum dădea aprobator din cap” și cuvintele ei de apreciere „foarte bine _____”, „foarte bine _____”, au răsplătit munca elevului. Deși prezentarea fusese puțin prea _____, rezultatul era minunat, pentru că fusese obținut prin eforturile _____ ale elevului.

Mulțumirea _____ era cu atât mai mare cu cât soluția găsită la clasă de aceasta dăduse roade în plan educativ și didactic pentru Nicholas și colegii săi.

7 Spune-ți părerea! Atunci când descoperi singur răspunsul la o întrebare:

- este mai plăcut;
- o faci prin eforturi proprii;
- folosești diverse surse de documentare;
- reții mai bine pentru că îți organizezi logic ideile;
- reții pentru mai mult timp.

Nicholas: Mi-a venit o idee grozavă! O să fac o prezentare trăsnet la ora doamnei Granger.

Enciclopedia (cu glas hotărât): Te ajut și eu.

Nicholas: Să-ți spun cum m-am gândit. Eu aleg cuvântul „carte“ de-a lungul vremii. Tu îmi arăți sensurile cuvântului și eu dau câte un exemplu.

Enciclopedia: „Volum scris de mână sau tipărit.“

Nicholas: Ca de exemplu, „Harry Potter“.

Enciclopedia:

.....

.....

• Elemente de limba română, vocabular și exprimare corectă •

1 Unește cuvintele care au același sens.

- superbă
- briză
- acomodare
- întrerupere
- tăios
- țâșni
- bună reputație
- a ezita
- a cerceta
- efort
- a lansa

- obișnuire
- pauză
- strădanie
- adiere
- se rezezi
- prestigiu
- a se opri
- minunată
- a studia
- a arunca
- aspru

2 Înlouiește expresiile cu un singur cuvânt cu același sens. Alcătuește enunțuri cu acestea.

- (soare) din plin – mult
- a sta de vorbă – _____
- pe furis – _____
- am dat din cap în semn că da – _____
- am dat din cap în semn că nu – am refuzat
- cu gura până la urechi – _____
- din nefericire, din păcate – ghinion
- țâșni cu mâna în sus – _____
- a atrage atenția – _____
- câte și mai câte – altele
- a fi în lumina reflectoarelor – în centrul atenției; pe scenă, în platoul TV

3 Scrie cuvintele sau expresiile cu sens opus.

- * a aproba → _____
- * dezaprobator → _____
- * a dezorganiza → _____
- * a atrage atenția → _____
- * un singur (înțeles) → _____
- * corect → _____
- * priceput → _____
- * lung → _____
- * a vorbi → _____